

- легко встановлювати контакт і підтримувати його;
- виробляти потрібне враження на співбесідників;
- навчитися переконливо аргументувати свою позицію;
- успішно відстоювати свої інтереси;
- безболісно долати конфлікти;
- розуміти мотиви власних слів і вчинків та реакції оточуючих;
- ефективно слухати і активно задавати питання;
- виділяти і нейтралізувати маніпуляції;
- створити атмосферу довіри і згуртованості як у робочому колективі, так і в колі рідних та близьких.

Розвитку даних навичок серед студентів можуть сприяти семінарські заняття в групах, участь у конференціях та зустрічі студентів різних навчальних закладів. Різноманіття на території України навчальних закладів транспортної спрямованості досить велике. Відвідуючи їх або приймаючи студентів в академії, студенти УкрДАЗТ зможуть отримати можливість розповісти про особливості навчання в академії залізничного транспорту, дізнатися про навчання в інших закладах, обговорити існуючі спільні проблеми студентства, поставити питання та дати відповіді.

*Т.В. Бутько, Т.Ю. Калашнікова,
О.А. Малахова*

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН У ВНЗ ЗА РАХУНОК ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Новітні інформаційні технології, використання електронних засобів навчального призначення дозволяють підвищити ефективність викладання дисциплін у ВНЗ, дають можливість створити такі умови, коли всі студенти залучаються до активної, творчої навчальної діяльності, процесу самонавчання, самореалізації, вчать співпрацювати, критично мислити, аналізувати, висловлювати й відстоювати власні думки та ідеї.

Створювати електронний дидактичний матеріал необхідно, виходячи з потреб навчання конкретної теми, так, щоб він гармонійно використовувався на різних етапах уроку, був змістовним та раціональним, а не тільки просто урізноманітнював навчальний процес. Електронні засоби навчання дають змогу на високому рівні розвивати вербально-логічний, наочно-дієвий, просторовий, візуальний тип мислення, завдяки тому, що поєднується слухове й зорове сприйняття складного теоретичного матеріалу.

Викладач може використовувати анімації з їх зупинкою, аналізом, коментарем і зручним пошуком фрагментів під час актуалізації опорних

знань, умінь і навичок, пояснення нового матеріалу, на етапі закріплення вивченого матеріалу.

Залежно від поставлених дидактичних цілей створюються різні типи педагогічного програмного забезпечення (ППЗ):

- інформаційні;
- моделюючі;
- тренінгові;
- діагностуючі;
- контролюючі;
- довідкові.

Першим кроком у створенні педагогічного програмного забезпечення є розроблення педагогічного сценарію – програми для ПК. Педагогічний сценарій – це послідовність логічно закінчених доз (кроків модульних елементів) навчального матеріалу. Він складається з різних кадрів (слайдів):

інформаційні кадри (слайди) – несуть суть інформації;

операційні кадри (слайди) – містять завдання та вказівки, які направляють діяльність учнів на засвоєння знань, сформованих в інформаційних кадрах (слайдах);

кадри (слайди) зворотного зв'язку дозволяють учням самостійно оцінити свою пізнавальну діяльність;

контролюючі кадри (слайди) розкривають суть помилок та надають вказівки щодо їх усунення.

Основна особливість методики використання як окремих мультимедійних засобів, так і їхніх поєднань у певній комплексній системі полягає в тому, щоб забезпечити відповідність між специфічними особливостями викладу навчального матеріалу і основними психолого-педагогічними закономірностями процесу навчання, особливостями та умовами засвоєння учнями знань.

Використання засобів мультимедіа з метою повторення, узагальнення та систематизації знань не тільки допомагає створити конкретне, наочно-образне уявлення про предмет, явище чи подію, які вивчаються, але й доповнити відоме новими даними. Вибір мультимедійних засобів навчання, вирішення питання про те, де, як і коли їх використовувати, належить викладачеві. Оптимальним є варіант, коли у викладача буде багато таких засобів, а сам він буде вільно володіти методикою використання їх на навчальних заняттях.

Мультимедійні презентації проектної діяльності студентів сприяють підвищенню мотивації навчання. Метод проектів має на меті дослідження проблеми й розроблення кінцевого продукту; передбачає отримання практичного результату, а не тільки пошук певної інформації.

Кінцевий продукт діяльності кожної групи – електронна презентація своїх досліджень, яка супроводжується словесним коментарем представників групи. Розроблення, створення, використання електронних

засобів закріплення і контролю знань та вмінь студентів має бути різноманітною.

Таким чином, досвід використання ІКТ у процесі вивчення дисциплін у ВНЗ дозволяє визначити низку факторів, які впливають на ефективність навчально-виховного процесу:

- зростання впливу виступу на аудиторію, оскільки значний обсяг інформації сприймається зоровими та слуховими рецепторами одночасно;
- полегшення розуміння і сприйняття поданого матеріалу;
- запам'ятовування навчального матеріалу на значний період;
- збільшення психологічної вірогідності прийняття правильних висновків, суджень, узагальнень.

М.І. Ворожбіян, В.А. Шемшур

ЩОДО ВИКОНАННЯ ТИПОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

Основним для якісного викладання дисципліни є методологія. Основа методології закладена в типових навчальних програмах. З огляду на нову типову навчальну програму нормативної дисципліни «Цивільний захист» можна знайти деякі прогалини.

Як вирішує держава проблеми захисту цивільного населення від надзвичайних ситуацій у даний час? Одним з основних завдань єдиної державної системи цивільного захисту є навчання населення відповідним діям та правильній поведінці у разі виникнення таких ситуацій.

З метою виконання цього завдання для спеціальностей всіх напрямів підготовки у ВНЗ Міністерством освіти і науки України була розроблена та затверджена Типова навчальна програма з нормативної дисципліни «Цивільний захист».

Запропоновані Типовою програмою теми дуже місткі та різноманітні. Виникає питання про спроможність ВНЗ виконати таку програму за 36 годин навчального часу, який виділяється на її оволодіння у повному обсязі, і навчити студентів відповідним діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій. У даній ситуації ВНЗ необхідно самостійно вирішувати, що потрібно включати до робочої програми з цієї дисципліни із усього того, що пропонується.

Розглянувши питання про необхідність вивчення деяких розділів цієї програми, про можливість реалізації таких знань, на методологічний раді кафедри були визначені основні протиріччя, які виникають під час безпосередньої підготовки кадрів технічного та інших профілів з даної дисципліни, що дало змогу сформулювати пропозиції щодо удосконалення та конкретизації деяких питань Типової навчальної програми нормативної